

TER VOORBEREIDING

Aan: Standaardisatieraad Nationaal Archief

Datum

5 juni 2026

Referentie

64356734

Bijlagen

nota

Beheercyclus Kennisproducten 2026-2027

Aanleiding

Het doel van deze nota is om bij de leden van de Standaardisatieraad input op te halen aan de hand waarvan vorm gegeven zal worden aan de planning en prioritering voor de kennisproducten van het Nationaal Archief in 2027. De ontwikkel- en beheeragenda voor 2027 zal in Q4 ter accordering aan de SRNA voorgelegd worden. Naast de input die de leden van de Standaardisatieraad aanleveren, worden gebruikers van de kennisproducten geconsulteerd. Om dat mogelijk te maken, is voor ieder kennisproduct een beheergroep samengesteld.

In deze nota

Deze nota bevat twee onderdelen. Ten eerste stelt de nota drie brede vragen aan de leden van de Standaardisatieraad, met steeds een korte toelichting. Die vragen zijn de focus van de discussie tijdens de bijeenkomst op 30 juni. Eveneens wordt de Standaardisatieraad gevraagd om mee te denken over *andere* gremia waaraan in de komende tijd diezelfde vragen gesteld kunnen worden.

Ten tweede schetst de nota voor de volledigheid kort de werkwijze van het Nationaal Archief ten aanzien van het beheren en (door)ontwikkelen van kennisproducten, en de manier waarop die werkwijze in de afgelopen tijd ingevuld en aangescherpt is.

Vier vragen aan de leden van de Standaardisatieraad

Het Nationaal Archief streeft ernaar om stevast kennisproducten van hoge kwaliteit aan te bieden. Kennisproducten dus:

- die inhoudelijk juist en volledig zijn;
- die actueel zijn en relevant zijn voor de behoeften bij gebruikers in het werkveld;
- die gebruiksvriendelijk en toegankelijk zijn.

Om kwaliteit te borgen is het belangrijk om een scherp en volledig beeld van trends en ontwikkelingen met impact op het werkveld te hebben. En te bepalen of veranderingen in de wereld implicaties hebben voor de kennisproducten die we aanbieden. De Standaardisatieraad speelt een belangrijke rol in dit proces.

Deze nota stelt daarom drie vragen om de discussie in de Standaardisatieraad te structureren:

Datum
5 juni 2026

1. Wat zien jullie als ontwikkelingen met de grootste impact op het werk van informatieprofessionals binnen de Nederlands overheid en op de manier waarop hun organisaties informatiesystemen inrichten en onderhouden?

Bij het beantwoorden van deze vraag valt te denken aan:

- technologische ontwikkelingen en nieuwe wetgeving;
- internationale ontwikkelingen;
- bestuurlijke verschuivingen en financiële herijkingen;
- raakvlakken met andere disciplines en i-domeinen die meer aandacht verkrijgen;
- archiefwettelijke processen, aspecten van informatiebeheer, of specifieke verschijningsvormen die onderbelicht zijn.

2. Wat zien jullie als nieuwe, toenemende of anderszins veranderende behoeftes bij informatieprofessionals binnen de Nederlandse overheid?

Bij het beantwoorden van deze vraag valt te denken aan:

- ondersteuning bij specifieke elementen van de inrichting of herinrichting van informatiesystemen;
- ondersteuning bij de uitvoering van specifieke archiefwettelijke processen;
- ondersteuning bij de strategische positionering van informatiebeheer ten opzichte van andere i-domeinen en besluitvormende gremia.

3. Waar zien jullie kansen voor het Nationaal Archief om binnen bestaande of nieuwe kennisproducten in te spelen op de trends en behoeftes die jullie signaleren?

Bij het beantwoorden van deze vraag valt te denken aan:

- het **aanpassen** van kennisproducten door bepaalde onderdelen inhoudelijk te wijzigen;
- het **aanpassen** van de structuur van kennisproducten ter bevordering van de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid;
- het **uitbreiden** van kennisproducten door nieuwe modules toe te voegen;
- het **ontwikkelen** van nieuwe kennisproducten (bij een ontwikkeltraject wordt een aanmeldformulier ter accordering aangeboden aan de SRNA);
- het **intrekken** van kennisproducten (bijvoorbeeld omdat ze niet langer relevant zijn);
- het **volledig herzien** van kennisproducten (een combinatie van de vorige twee opties, d.w.z. het intrekken van een bestaand

kennisproduct en het ontwikkelen van een compleet nieuwe versie van dat kennisproduct).

Datum
5 juni 2026

Het doel van deze vragen is om een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van huidige ontwikkelingen en behoeftes bij gebruikers van de kennisproducten van het NA. En om scherp te krijgen hoe de kennisproducten hierop in kunnen spelen en waar daarbij de prioriteiten liggen. De Standaardisatieraad speelt daarbij een centrale rol en wordt daarom nu geraadpleegd. De Standaardisatieraad kan tevens adviseren over andere stakeholders waarbij we ons oor te luister kunnen leggen. Een vierde, aanvullende vraag is daarom

4. Aan welke andere gremia kunnen deze vragen voorgelegd? Willen de leden van de SRNA als ambassadeur optreden binnen zulke gremia en deze vragen daar introduceren?

Werkwijze Nationaal Archief

Na publicatie worden kennisproducten van het Nationaal Archief actief beheerd. Dat wil zeggen dat ze jaarlijks tegen het licht gehouden worden om te bepalen of er verbeteringen mogelijk en nodig zijn. Zo zorgen we voor normen en handreikingen die volledig, juist, relevant en gebruiksvriendelijk zijn. In dit proces staat inspraak vanuit het werkveld centraal. In dit proces speelt inspraak door gebruikers een centrale rol. Zo geven we invulling aan de BOMOS-methodiek die we hanteren voor het beheren en ontwikkelen van kennisproducten. BOMOS staat voor [Beheer- en Ontwikkelmodel voor Open Standaarden](#).

De rol van de Standaardisatieraad binnen deze jaarlijkse cyclus is om te prioriteren en de lange-termijn strategie ten aanzien van de kennisproducten te bepalen. De SRNA wordt daarom op twee momenten geraadpleegd:

- algemene input bij het opstarten van de cyclus in Q2 (dat is het doel van de vragen in deze nota);
- accorderen van de prioritering voor het komende jaar in Q4.

Over het uitvoeren van die prioritering wordt de Standaardisatieraad doorlopend op de hoogte gehouden en zo nodig gevraagd om instemming. Aanpassingen aan normerende delen van kennisproducten worden bijvoorbeeld altijd ter accordering aan de Standaardisatieraad voorgelegd voorafgaand aan publicatie.

De cyclus 2026-2027 is de eerste cyclus in het kader van deze werkwijze. Deze is in november 2025 besproken in de Standaardisatieraad (zie: [stukken op KIA](#)). De Standaardisatieraad heeft toen het belang van deze invulling van de BOMOS-methodiek onderschreven en ingestemd met de nieuwe werkwijze

Het Nationaal Archief heeft het afgelopen half jaar deze beheermethodiek nader uitgewerkt. Onder andere door intern te werken aan

bewustwording en voorbereiding van de medewerkers die als beheerder of inhoudelijk expert bij het beheer van kennisproducten betrokken zijn. In dat kader zijn een aantal briefings georganiseerd.

Datum
5 juni 2026

Daarnaast werken we met beheergroepen. Daarin nemen experts zitting die helpen bij het beheren van kennisproducten door jaarlijks een inhoudelijke check uit te voeren en te bepalen of de kennisproducten juist, volledig, en relevant zijn. Omdat veel kennisproducten inhoudelijk aan elkaar verwant zijn is gekozen om ze in te delen in clusters.

Cluster	Kennisproducten
1. Metagegevens	MDTO Richtlijn metagegevens overheid (RMO)
2. Fysiek archief	Handreiking Behoud en beheer fysiek archief
3. Ketenarchivering	Handreiking Archiveren in de informatieketen
4. Bestandsformaten	Norm Voorkeursformaten
5. Berichten-archivering	Handreiking E-mail archiveren Informatieblad Archiveren chatberichten
6. Gegevens en algoritmes	Handreiking Duurzame toegankelijkheid van gegevens Handreiking Archiveren algoritmes (in ontwikkeling)
7. Waardering en selectie	Handreiking Waardering en selectie Handreiking Externe deskundige Handleiding Steekproeven voor selectie
8. Online content	Richtlijn Archiveren overheidswebsites Handreiking WARC-validatie voor websitebestanden Handreiking Sociale-mediaarchivering
9. Overbrengen en openbaarheid	Handreiking Digitaal overbrengen in de praktijk Handreiking Openbaarheid bij en na overbrenging Handreiking Toegang tot digitaal archief na overbrenging Brochure Open tenzij...
10. DUTO-kern	DUTO-raamwerk NORA themapagina duurzame toegankelijkheid Handreiking archiveren by design Handreiking DUTO-risicobeoordeling Overheidsinformatiemodel
11. Archiefwettelijke processen met technische elementen	Handreiking Vervanging archiefbescheiden Handreiking Preserveren (in ontwikkeling) Handreiking Digitaal vernietigen

Zo houden we het werk behapbaar en voorkomen we dat we een onnodig beroep doen op de tijd van externe collega's.

Voor tien van deze clusters is de afgelopen tijd een beheergroep samengesteld.¹ Iedere beheergroep bestaat uit minimaal een expert vanuit de Rijksoverheid en een expert vanuit de decentrale overheden. De meeste beheergroepen zijn groter; in totaal zijn tussen de 40 à 50 experts lid van een beheergroep. Daarbij is geput uit het bestaande netwerk van collega's die in het verleden als redactielid bij de ontwikkeling van kennisproducten betrokken waren. Ook zijn veel leden geselecteerd uit ruim 30 reacties die zijn binnengekomen op een oproep om lid te worden van een beheergroep.

Datum
5 juni 2026

¹ Voor cluster 11 (Archiefwettelijke processen met technische elementen) is nog geen beheergroep ingesteld, omdat voor alle kennisproducten uit het cluster op dit moment herzien worden of nog in ontwikkeling zijn.